

अवैध प्रवासी वाहतूक रोखण्याकरिता उपाययोजना

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन परिपत्रक क्र. : एमव्हीए ०८०५/११३८/सीआर-६३/परि.२,

दिनांक :- ८ फेब्रुवारी, २००६

परिपत्रक

चारचाकी वाहने तसेच खाजगी प्रवासी बसेस यामधून राज्यात अवैध रित्या प्रवासी वाहतूक करण्याची प्रवृत्ती वाहतूकदारांमध्ये वाढल्यामुळे या प्रवृत्तीस परिणामकारक आळा बसण्याच्या दृष्टीने, परिवहन विभाग, वाहतूक पोलीस शाखा व राज्य परिवहन महामंडळाकडून विविध उपाययोजना राबविण्यात येत आहेत. अवैध प्रवासी वाहतूकीमध्ये गुंतलेली वाहने कोणत्याही कायदे व नियमांचे पालन करीत नाहीत त्यामुळे क्षमतेपेक्षा जास्त प्रवासी वाहतूक करीत असल्याने अपघात झाल्यास अनेक प्रवाशांना जीवितोत्सास मुकावे लागते या वाहनांना वाहतूकीचा कोणताही परवाना नसल्यामुळे अशा अपघातांमध्ये मृत्यू पावलेल्या अथवा गंभीर जखमी झालेल्या प्रवाशांच्या वारसांना आर्थिक मदत / नुकसान भरपाई मिळत नाही.

वाशिम-अकोला राज्यमार्ग क्र. २०४ वर दिनांक १७.१२.२००५ रोजी काळी-पिवळी टॅक्सी झाडावर आदळून भीषण अपघात झाला. त्यात एकूण ३२ प्रवासी घेऊन जात असतांना घालकाचा वाहनांवरील ताबा अचानक अनियंत्रित झाल्याने वाहन झाडावर जोराने आदळले व वाहनांतील १७ प्रवासी जागीच ठार झाले व १ प्रवासी रुग्णालयात मरण पावला. असे एकूण १८ प्रवासी मृत्युमुखी पडले.

राज्यातील अवैध प्रवासी वाहतूक करण्याच्या विरुद्ध कारवाई करण्यासाठी जिल्हास्तरावर पोलीस अधिक्षक व जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली प्रवाशांच्या सोईकरिता व सुरक्षेकरिता समित्या स्थापन करण्यात आलेल्या आहेत. तसेच मा.मुंबई उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठाने मंजूर केलेल्या कृति आराखड्याप्रमाणे जिल्हास्तरावर एक अंमलबजावणी पथक व वायुवेग पथकामार्फत तपासणी करण्यात येते. असे असतांना देखील अवैध प्रवासी वाहतूकीवर परिणामकारक आळा बसल्याचे दिसत नाही. सबब राज्यातील अवैध वाहतूकीला प्रभावीपणे आळा घालण्यासाठी राज्यामध्ये दि.१५ फेब्रुवारी, २००६ ते २४ फेब्रुवारी, २००६ या कालावधीमध्ये तपासणी मोहिम राबविण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे.

मोटार वाहन विभागाद्वारे अवैध प्रवासी वाहतूकीविरुद्ध हाती घेण्यात आलेल्या तपासणी मोहिमेचे नियंत्रण करण्याकरिता परिवहन आयुक्त कार्यालयामध्ये सह परिवहन आयुक्त व उप परिवहन आयुक्त (अंमल १ व २) यांना नियुक्त करण्यात येत आहे. त्याच बर्तीवर प्रत्येक प्रादेशिक परिवहन कार्यालय व उप प्रादेशिक परिवहन कार्यालयामध्ये एका जबाबदार अधिकाऱ्याची नेमणूक करण्यात यावी व सदर तपासणी मोहितेअमर्तत कार्यरत असलेल्या तपासणी पथकांनी खालीलप्रमाणे कार्यवाही करावी.

विशेष तपासणी पथकांच्या दैनंदिन कामगिरीचा आढावा संबंधित प्रादेशिक परिवहन अधिकारी व उप प्रादेशिक परिवहन अधिकारी यांनी घ्यावा.

सदर तपासणी मोहिमेअंतर्गत प्रवासी वाहतुक करणाऱ्या बसेस तसेच इतर खाजगी वाहनांची तपासणी करण्यात येऊन ज्या वाहनांना प्रवासी वाहतुकीचा कोणताही परवाना नाही अथवा त्यांची कर भरलेला नाही असे प्रवासी वाहन नजिकच्या पोलीस ठाणे, परिवहन कार्यालय, रा.प.आगार या ठिकाणी जप्त करून ठेवावे.

जप्त केलेल्या खाजगी वाहनाविरुद्ध मोटार वाहन कायदा, १९८८, च्या कलम ५३(१)(ब) नुसार अशा दोषी वाहनाचे नोंदणी निलंबन करण्याचे अधिकार मोटार वाहन विभागाच्या अधिकार्याबरोबर पोलीस विभागासही देण्यात आलेले आहेत. त्याची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करण्यात यावी.

ज्या वाहनांना प्रवासी वाहतुकीचा कंत्राटी परवाना देण्यात आलेला आहे तथापि, प्रत्यक्षात अशी वाहने टप्पा पध्दतीने प्रवासी वाहतुक करीत असल्यास अशी वाहने देखील जप्त करून नियमाप्रमाणे कार्यवाही करावी.

अवैध प्रवासी वाहतुक करणाऱ्या बसेस व अन्य वाहनांनी केलेल्या गुन्ह्याचे गांभीर्य लक्षात घेता परवाना रद्द करणे, तो निलंबित करणे व वाहन अटकावून ठेवणे या क्रमाने कारवाई करावी.

अवैध प्रवासी वाहतुक करणाऱ्या वाहनाविरुद्ध उपरोक्त नमुद केल्याप्रमाणे सर्व यंत्रणांनी (परिवहन विभाग, पोलीस विभाग, अंमलबजावणी पथक / वायुवेग पथक, विविध समित्या इ.) प्रभावीपणे कार्यवाही करावी असे या परिपत्रकाद्वारे कळविण्यात येत आहे.

(रमेश शिंदे)

उपसचिव, गृह विभाग, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- २) विशेष पोलीस महानिरीक्षक (वाहतुक), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- ३) परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- ४) सर्व जिल्हाधिकारी.
- ५) सर्व पोलीस अधिक्षक.
- ६) सर्व प्रादेशिक / उप प्रादेशिक परिवहन अधिकारी.
- ७) निवड नस्ती.